



Дэлхэйн суута буряад-монголшууд

ХЭШХЭЛЫЕМНАЙ
ХЭРЭЭХЭНЬ ГҮ,
БАРОНО
ИМИГЕНОВ?..



petersmonuments.ru

М.Сердюковто, Петр I хаанда зорюулагданаан хүшөө

(Түгэхсэл. Эхиниинь 21-дэхи нюурта).

Хоймортоо залахыемнай уриһандал...

Хайрата ханагдаха Шираб Бодиевич Чимитдоржиев М.Сердюков тухай яһала бэшээ, ябуулга хээ бэлэй. Теэд тэрээ-ниениень дэмжэн залгаха хүнүүд олноогүй.

Номой эхиндэ болон түгэхсэлдэнь “Родился на Селенге”, “На родине Сердюкова” гэхэн хубинууд үгтэнхэй. Уг залгаг-ша үри хүүгэд, ашанар гушанар тухайнь мэдэжэ абахада, хэды һонирхолтойб. Ураал шадар горно предприятинуудые байгуулжа, түмэр буйлуулха талаар баян А.Н.Демидовэй Анна басагые М.И.Сердюковой хүбүүн Иван һамга хэжэ абаһан. Сердюковой басаган Елена императрица Елизаветын дэргэдэ алба хэгшэ Василий Храповицкида хадамда гараһан. Баро-но Имененовэй үбгэн аба Зонтохонһоо эхилээд, 9 үеын зон бүридхэлдэ абтажа бэшэгдэнхэй. Мүнөө болотор үндэр угаа залган хүндэлдэг Е.М.Либерман Е.И.Ступкинтай ээм түшэлсэн, шэнжэлхы ажал ябуулгадань туһалаа.

“Буряад үнэн” сониной сурбалжалагшад Ород Улас түрын хэмжээндэ патриотис удхатай түсэлнүүдые бэлүүлгэдэ анхан саһаа хабаададаг байгаа. Энэ удаа сониной ветеран, “Эсэгэ ороной урда габьяатай байһанай түлөө” орденной медалаар шагнагдаһан Н.Д.Бадмаринчиновэй Сэлэнгэ нютаһаа гар-балтай Бароно Имененовэй – Михаил Сердюковой нэрые мүнхэлэлгэдэ хүшэээ гаргалсаһаниинь онсо сэнтэй бэшэ гү? Сониноймнай ойн баярай жэлдэ бэлэг-хэшэг мэтээр буужа ерээл, Евгений Ступкинай ном.

Буряадта аяншалга хүгжөөлгэ амин шухала асуудалнуудай нэгэн гэнэбди. Бароно Имененов мэтын сэсэгы дээжэ хүнүүдээ нютагайнгаа омогорхол болгон харуулаа наа, Хии моримнай бүри дээгүүр хийсэхэнь лабтай.

Юрэнхыдөө, нэшхэлыемнай нэрюулхэ гэхэн хонхо эдэлбэ гү? Суута хүнүүдээ хоймортоо залахыемнай уриһандал...

Галина БАЗАРЖАПОВА-ДАШЕЕВА,
Буряад Уласай болон Ород Уласай соёлой габьяата
хүдэлмэрилэгшэ, “Байгал” сэдхүүлэй редактор

Буряад литэ	21	22	23	24 Д	25 Д	26 Д	27
Европын литэ	27	28	29	30	1	2	3
Гараг Нэрэ Үдэр	Дабаа һара Понедел.	Мягмар Марс Вторник	һагба Меркури Среда	Пүрбэ Юпитер Четверг	Баасан Солбон Пятница	Бимба Сатурн Суббота	Нима Наран Воскр.
Үнгэ Үдэр	Шара Бар	Шарагшан Туулай	Сагаан Луу	Сагаагшан Могой	Хара Морин	Харагшан Хонин	Хүхэ Бишэн
Мэнгэ	8 сагаан	7 улаан	6 сагаан	5 шара	4 ногоон	3 хүхэ	2 хара
Һуудал	Модон	Хии	Гал	Шорой	Түмэр	Огторгой	Уһан

НАМАРАЙ ДУНДА
УЛААГШАН ТАХЯА ЫАРА

Сентябриин 27, гарагай 2, буряад-монгол литээр 21.

Малгайн, гуталай, хубсаһанай хэшэг даллага абахада, гахай, хонин, туулай жэлтэй хүнүүдтэ хии мориёо хийдхэхэдэ хайн үдэр. Эхилһэн хэрэг буруу хүрэжэ болохо, эмнэлгэ эхилхэгүй, айлшадые урихагүй.

Нохой жэлтэндэ ханаһанаа бүтээхэдэ урагшатай гараг; хонин жэлтэнэй буянай үдэр.

Урда зүг руу харгыда гарахада муу, бусад зүг руу хайн.

Үһэээ абхуулхада – халдабарита үбшэндэ.

Сентябриин 28, гарагай 3, буряад-монгол литээр 22.

Баялигай хэшэг даллага абахада, хулгана, луу, бишэн жэлтэй хүнүүдтэ хии мориёо хийдхэхэдэ хайн үдэр.

Шухала хэрэг, олзын хэрэг эхилэлтэгүй, шэнэ гэр бариха ба шорой шулуугаар барилгын ажал хэхэдэ муу үдэр.

Энэ үдэр илангаяа баруун зүг руу харгыда гарахада муу.

Морин, могой жэлтэнэй урагшатай үдэр; хулгана, гахай жэлтэнэй буян үйлэдэхэ гараг. Тахья, бишэн жэлтэндэ муу үдэр, һэргэг ябаха хэрэгтэй.

Үһэээ абхуулхада – эдее ундан элбэгжэхэ.

Сентябриин 29, гарагай 4, буряад-монгол литээр 23.

Мориной хэшэг даллага абахада, шорой шулуугаар барилгын ажал хэхэдэ хайн үдэр. Хүүгэдэй түрэхэн үдэр тэмдэглэхэгүй, гэрһээ холо эльгээхэгүй.

Баруун зүг руу харгыда гарахада муу, бусад зүг руу - хайн.

Хулгана, гахай жэлтэнэй хайн гараг; үхэр, луу, нохой жэлтэнэй буян үйлэдэхэ үдэр. Морин, могой жэлтэн һэргэг байхые оролдог.

Үһэээ абхуулхада – баяжаха.

Сентябриин 30, гарагай 5, буряад-монгол литээр 24.

Дашиниматай (Үлзытэ) үдэр - амгалан жаргалантай, абишиг (Ваан) хайрлаха, хайтар байгуулха (рамнай үргэхэ), бурханай тахилга хэхэдэ, хүүгэдэй хэшэг даллага абахада, тахья, үхэр, могой жэлтэй хүнүүдтэ хии мориёо хийдхэхэдэ хайн үдэр. Сэрэгэй хэрэг, зарга эхилхэгүй.

Харгыда гарахада, зүүн зүг руу муу, бусад зүг руу хайн.

Бар, туулай жэлтэнэй урагшатай үдэр, харин тахья, бишэн жэлтэнэй буян үйлэдэхэдэ хайн. Үхэр, луу, хонин, нохой жэлтэн һэргэг ябахые оролдохо.

Үһэээ абхуулхада – үбшэн хүрэжэ магад.

Октябриин 1, гарагай 6, буряад-монгол литээр 25.

Дашиниматай (Үлзытэ) үдэр дабтагдаба - амгалан жаргалантай, абишиг (Ваан) хайрлаха, хайтар байгуулха (рамнай үргэхэ), бурханай тахилга хэхэдэ хайн. Шэнэ гэр бариха ба шорой шулуугаар барилгын ажал хэхэдэ, хониной хэшэг даллага абахада хайн үдэр. Аха дүүнэрээрээ найрлахагүй.

Харгыда гарахада, зүүн зүг руу муу, бусад зүг руу хайн.

Хонин, тахья, бишэн жэлтэнэй урагшатай, хайн үдэр; морин, бишэн жэлтэнэй буянай үдэр. Бар, туулай жэлтэнэй чисаа гараг – һэргэг ябаха хэрэгтэй.

Үһэээ абхуулхада – нюдэнэй даралта хөөрэхэ.

Октябриин 2, гарагай 7, буряад-монгол литээр 26.

Дашиниматай (Үлзытэ) үдэр гурбадахияа дабхарлаба - амгалан жаргалантай, абишиг (Ваан) хайрлаха, хайтар байгуулха (рамнай үргэхэ), бурханай тахилга хэхэдэ хайн. Илангаяа таряанай даллага абахада, бар, морин, нохой жэлтэй хүнүүдтэ хии мориёо хийдхэхэдэ хайн үдэр.

Шухала хэрэг эхилэлтэгүй, шорой шулуугаар барилгын ажал хэхэгүй.

Энэ үдэр “морин үхэхэ, эмээл хухарха” ушарһаа харгыда гарахада муу, илангаяа зүүн зүг руу.

Үхэр жэлтэнэй урагшатай гараг; бар, туулай жэлтэнэй буян үйлэдэхэ үдэр. Хулгана, гахай жэлтэндэ урагшагүй үдэр, һэргэг байха.

Үһэээ абхуулхада – аза жаргаланда.

Октябриин 3, гарагай 1, буряад-монгол литээр 27.

Эдеенэй, баялигай, малай хэшэг даллага абахада хайн үдэр.

Эхилһэн хэрэг урагшагүйдэхэ, эмнэлгэ эхилхэгүй, хурим түрэ наадахагүй.

Урда зүг руу харгыда гарахада муу, бусад зүг руу - хайн.

Луу жэлтэнэй урагшатай, хайн үдэр.

Үһэээ абхуулхада – жаргаланда.

Жаргал лама ДУГДАНОВ
бэлдэбэ

ЭМХИДХЭН БАЙГУУЛАГШАД: Буряад Уласай Толгойлогшо, Буряад Уласай Арадай Хурал, Буряад Уласай Засагай газар	Утаһанай дугаарнууд: 21-54-54 - захирал, хүлеэн абаха таһалга 21-35-95 - захиралай орлогшо 21-68-08 - эрхилэгшэ 21-64-36 - нарин бэшэгэй дарга 21-67-81 - сонин барлаха таһаг 21-64-36 - сэтгүүлшэд 21-55-97 - сэтгүүлшэд 21-06-25 - “Байгал” сэтгүүлэй редакци 21-60-21 - “Байкал” сэтгүүлэй редакци 21-62-62 - сурталшалгын (рекламын) таһаг 21-50-52 - хэблэл дэлгэрүүлгын таһаг	РЕДАКЦИН БА ХЭБЛЭГШЫН ХАЯГ: 670000, Улаан-Үдэ хото, Каландаршвилиин гудамжа, 23 “Буряад үнэн” Хэблэлэй байшан” гэхэн Буряад Уласай гүрэнэй бээе дааһан эмхи зургаан Индекс 50901 Хэлхээ холбооной, мэдээсэлэй технологи- нуудай болон олоной харилсаанай феде- ральна албанай Буряад Уластахи хэлтэстэ захиргаанда сонин бүридхэлдэ абтаа. 2013 оной июлиин 29-эй ТУ03-00304 дугаартай ПИ-гэй гэршэлэлгэ www.burunen.ru e-mail: unen@mail.ru	“Буряад үнэн” Хэблэлэй байшанда сонин хэблэлдэ бэлдэгдээ. “Уласай типографи” гэхэн ПАО-до хэблэгдээ. Типографиин хаяг: 670000, Улаан-Үдэ хото, Бурсоевой гудамжа, 13 Түсэбөөр хэблэлдэ тушаагдаха саг: 28.09.2021 он, 18.00; бодото дээрээ: 28.09.2021 он, 18.00; Хэблэлэй 6 хуудалан хэмжээтэй. 1730-дахы дугаартай захил. Хэлхэ – 4000. Сүлөөтэ сэн.	Редакцида ороһон материалнууд шүүмжэлэгдэдэггүй, авторнуудтань бусаагдадаггүй. Үгтэһэн материалнуудай түлөө автор харюусалгатай. Соносколнуудай удхын түлөө редакци харюусадаггүй, бүхы асуудалнуу- даар реклама үгтэһэн эмхидэ гү, али хүндэ хандаха. * - Түлбэритэ материалнууд Сурталшалгын (рекламын) таһаг: 13-дахы кабинет. Тел.: 21-62-62 тел./факс: 21-54-54.
--	---	--	---	---